

Шевченко Т. М.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ЛІРИЧНІ ІНТЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦЬКОЇ ЕСЕЇСТИКИ

Статтю присвячено вивченню ліричних інтенцій у письменницькій есеїстиці, котрі є актуальними в сучасній українській літературі. Предметно проаналізована збірка С. Жадана «Коли спаде спека», в якій ліризація вираження думки постає дієвою практикою. Названа збірка – про самого митця, про світ його душі, про його світогляд, про його власне життєозначення. Йдеться про рефлексію, що «включає підґрунтя думки в саму думку». Авторська стратегія легкості, прозорості у викладі глибинних речей у книзі зумовлює ліричний характер такої есеїстики, яка не насичена складними поняттями, цитатами, образами світової культури, персоналіями, назвами, поняттями, натомість передає думки як переживання, створюючи ефект відчуття-єднання думки й почуття. Окреслено, в який спосіб Жадан-поет шукає нові грані творчого «я», створює нове мистецтво почуттів і переживань, оформлене за допомогою есеїстичних практик.

Зроблені висновки про те, що в ліричному есеї основний предмет авторського зображення – переживання в міркуванні, тоді як у прозовому творі, позначеному ліричними інтенціями, головним є відтворення самого цього переживання як дії чи процесу; такі твори цікаві відтворенням стану людської свідомості, інтонованого відчуттями, зображенням вольових імпульсів, позараціональних відчуттів і прагнень, художніми засобами їх змалювання. При цьому ліричне начало аж ніяк не руйнує жанрову і дискурсивну окресленість твору, а, навпаки, за допомогою композиційно-мовленневих чинників організації текстового матеріалу розширює його естетико-змістовні можливості, робить його читабельнішим. Есеїстичний текст із виразним есеїстичним началом характеризується використанням таких іманентних технік письма: емоційна настроєвість, асоціативність, ексцентричність, фрагментарність, синестезія, індивідуальність, суб'єктивність, психологізм тощо.

Ключові слова: письменницький есей, ліризація, лірична інтенція, рефлексія, збірка, міркування.

Постановка проблеми. Наочною ознакою власне письменницької есеїстики, як можна вбачати з аналізу більшості збірок, котрі побачили світ в останні кілька десятиліть, є її художня інтенція до ліризації. Письменницький есей – твір із виразним медитативно-міркувальним первнем, усвідомлення котрого неможливе без художнього оформлення й естетичного наповнення. Письменник, навіть зважаючи на традиційні для себе літературні формати, залишається письменником – майстром слова, творцем образів, віртуозом-користувачем мовних засобів. Пишучи есей, котрий стає місцем нової (після вірша, повісті, роману) апробації власної художньої майстерності й образного офарблення дійсності, митець реалізує весь свій письменницький потенціал у цьому тексті тою ж мірою, як і в інших родах і жанрах літератури з тією лише відмінністю, що анархивні елементи, які в епосі, ліро-епосі чи драмі були другорядними, тепер стають першорядними. Трохи одноосібно в цьому ряду виглядає лірика

як один із «родів художньої літератури, в якому у формі естетизованих переживань осмислюється сутність людського буття, витворюється нова духовна дійсність, розбудована за законами краси» [1, с. 403]. Есей також викристалізовується на підставі певних авторських переживань, у ньому теж осмислюється певний аспект буття й вибудовується нова духовна дійсність з тою лише різницею, що вона ближче відстоїть від реального буття, аніж у ліриці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному літературознавстві чимало аспектів ліризації епічних і драматичних творів, особливо перехідних епох, уже досліджено. Варто згадати тут праці О. Зорницького, О. Казанової, М. Кириліної, Н. Малютіної, Є. Панової, Н. Шумило, О. Якименко тощо, менше пощастило в цьому сенсі творам есеїстичним. Між тим варто актуалізувати й розвинути позицію О. Ніколюкіна, який виокремлює ліризацію як конституційний принцип філософсько-моралістичного есею, явленого

вже в «Пробах» М. Монтеня. Він підкреслює виняткову – центральну – авторську позицію у цій книзі, яка «з'єднує зіткану із фрагментів книгу в певне цілісне утворення. Винятково суб'єктивні переживання автора структурують збірку, а саме вони є провідними для явища ліричної прози, зародки якої якраз і знаходимо у творчості М. Монтеня й Б. Паскаля» [2, с. 452].

Постановка завдання. Есей – твір суб'єктивний, его-центричний, особистісно заангажований, адже відтворює індивідуальні думки з приводу певного питання, відтак ліричність стає своєрідним конструктом окресленої суб'єктивності у цій дискурсивній практиці, котра потребує всебічного наукового осмислення. Під ліризацією есеїстики ми будемо розуміти динамічне явище, процес набуття есеєм властивостей лірики з її виразною модальністю й емоційністю.

Виклад основного матеріалу. Ліризація в есеїстичному тексті виявляється в суб'єктивізації розповіді / міркування, що сприяє зміні картини світу в індивідуальній свідомості. Моноцентричність і монологізація також опредмечують ліричні інтенції в есеї. Ліричне начало в письменницькому есеї може проявлятися з різним ступенем інтенсивності. На нашу думку, воно більшою мірою властиве ментативним есеям (І. Бондар-Терещенко, В. Габор, Ю. Издрик, В. Карп'юк, Б. Матіяш, К. Москалець, Г. Пагутяк, Т. Прохасько – основний вид творчості цих митців – лірика й філософсько-психологічна проза з послабленою фабулою), меншою мірою наративно-ментативним (Ю. Андрухович, О. Бойченко, О. Забужко, Є. Кононенко, О. Лишега, А. Любка, С. Процюк тощо), які здебільшого надають перевагу фабульному роману, повісті чи оповіданню). Наративні есеї є ліризованими найменше, адже розказані в них невеликі «історії» лише доповнюються художніми міркуваннями, поодинокими інтонаційними поетичними техніками в окремих випадках.

Проаналізуємо ліризацію як одну з письменницьких практик в есеїстичному творі на прикладі спадщини С. Жадана.

Нашу увагу привернула збірка есеїв колонкової етіології цього митця «Коли спаде спека» (проект «Схід / Захід» громадського об'єднання «Поступовий гурт Франківців») з декількох причин. По-перше, у ній автор, більше відомий як поет і прозаїк, продовжив свої шукання як есеїст, відтак есеї межують між власне цією дискурсивною практикою та ліризованою прозою, плідною платформою авторських пошуків. По-друге, у цій збірці С. Жадан, експериментатор, епатажник,

зухвалий скандаліст, звиклий шокувати аудиторію викличною лексикою й нестандартними брутальними образами, відходить від цього амплуа і залишається «чистим» митцем. Тут «чорний романтик», як його назвав І. Дзюба, залишається просто романтиком, здатним побачити неповторність ранкового міста, красу в холодних зимових вечорах, передати радість традиційного, а не електронного листування тощо. Саме ці есеї, можна так сказати, випадають із загального формату С. Жадана-прозаїка й поета, являючи чистий потік свідомості, очищеної від бруду буденності, відкритої до світлого й прекрасного, про що свідчить простота стилю, вишуканість скрупульозно відшліфованої лексики, позбавленої суржикових і ненормативних вкраплень, котрі є традиційними для його іншої творчості. Та й тематика міркувань аж ніяк не вписується у відтворені Жаданом луганські псевдопатріотичні реалії, анархізм, радянське минуле, буття маргіналів, аутсайдерів, псевдо-месій. Це розгорнуті ліризовані рефлексії про саму радість буття, чистоту душі, свободу самовираження, красу навколишньої дійсності. По-третє, збірка ще не була предметом спеціальних досліджень, хоча побачила світ 2014 року.

Отже, збірку складають 36 есеїв, розміщених довільно, без наперед заданого принципу. Назва книги збігається з її першим твором, вочевидь, виокремленим самим автором з-поміж інших. Це «своєрідний авторський щоденник, колекція вражень, ліричних замальовок та рефлексій», написаних протягом 2010-2013 років, однак жодних конкретних реалій тих часів у творах не відтворено: вони переважно універсального змісту, не прив'язані до часу, не обмежені топографічною конкретикою. Усі есеї складаються з відокремлених пробілами абзаців, кожен із них – своєрідна мікротема або ж одноосібна думка вголос, котра може бути цілком самодостатньою, однак у сукупності з іншими утворює каскад міркувань з приводу, з огляду на всебічні можливості авторського «я», котре є центральним у збірці. Назви есеїв, здебільшого, містять абстрактні поняття: «Життя як домашня заготовка», «Школа життя», «Безнадійна романтична закоханість», «Найтихіші дні», «Час як радість». Якщо в них має місце конкретика, то вона має пряму дотичність до обставин буття самого митця: «Особисті речі», «Чому я не веду щоденник», «Однокласники», «Один проти всіх» тощо. Усі есеї позначені тонким ліризмом і психологізмом, у них зацентровано увагу на мікрокосмі душі есеїста, тобто показано, яка частина великого світу – макрокосмосу – належить

йому особисто як вразливій людині й митцеві. Окреслити одним рядком загальне коло порушеної проблематики у творах складно: питання спокою й поривів душі, довіри й зради, міської метушливості й сільської розміреності життя, живого спілкування й електронної штучності, музики, літератури й мистецтва взагалі, традицій та оновлення, консерватизму й реформ митця цікавлять однаковою мірою. Але рівно настільки, наскільки вони дотичні до його власного «я», оскільки головне у збірці – топос самої авторської душі, самої оголеної свідомості, відкритої до впливів. І впливи ці можуть бути через зустрічі, книгарні, спогади, твори, поштові відділення чи ранкові міста. Однак вирішальним є сам топос душі, на який тою чи тою мірою можуть нашаровуватися певні мотиви. Дріб'язковість і генералізація, конкретне й абстрактне, деталь і тло тут межують і взаємобагачують одне одного, відкриваючи фібри втаємниченого від сторонніх, готовність бачити світло в темряві і зорі в калюжах, що зовсім резонує з іншою творчістю «чорного романтика» (І. Дзюба) С. Жадана. Складається враження, що ліричний струмінь митця, старанно захований під «артистичну епатажність» [3, с. 49] від чужого ока в іншій – поетичній і прозовій – спадщині письменника, у збірці «Коли спаде спека» наче вирвався на свободу й насолоджується простором власних, до цього не бачених можливостей чистої творчості, приваблює світлом, легкістю, прозорістю й відкритістю очищеного від сміття мислення. Наприклад: «І випадкові перехожі перебігають попід деревами, з яких скрапує солодка зелена вода. І чоловіки виглядають дещо незграбно й невпевнено, а жінки – по-особливому привабливо й легко, бо дощ робить їхню шкіру холодною й світлою, а мокрий одяг обережно торкається їхніх тіл. І обов'язково хочеться дізнатись, куди вони так поспішають під низькими повільними хмарами, які вже просто не вміщаються в комунальному міському небі» [4, с. 10].

Ліричний складник есеїв С. Жадана реалізується на композиційно-мовленнєвому рівні, проявляється на макро- і мікро- зрізах тексту, насамперед через їх інтонаційно-мовленнєву організованість, тонкий чуттєво-інтуїтивний плин міркування, обрану стратегію відвертості, щирості, подолання приватності. Есеї передають хвилюючий, сенситивний, емоційно-забарвлений, здатний до вираження роздумів, почуттів, переживань стиль автора. Тут традиційні мислеобрази (М. Епштейн) співіснують з образами-переживаннями (Л. Тимофеев), традиційними для лірики як

роду літератури. Есеї С. Жадана не потребують напруженої смислової роботи над опануванням презентованих смислів: їх варто не так зрозуміти, скільки відчутти, як у ліриці. Навпаки, авторська стратегія легкості, прозорості у викладі глибинних речей і зумовлює ліричний характер такої есеїстики, яка не насичена складними поняттями, цитатами, образами світової культури, персоналіями, назвами, поняттями, натомість передає думки як переживання, створюючи ефект відчуття-єднання думки й почуття. Складається враження, що в есеїстиці Жадан-поет шукає нові грані творчого «я», створює нове мистецтво почуттів і переживань, оформлене прозою.

З метою зіставлення стилю С. Жадана-есеїста і С. Жадана-поета наведемо й фрагмент із його поезії, близький за крос-рівневими образами: ісламом тобі під нігтями ця країна / струм на сто двадцять вольт у спальних вагонах / родина залажала надовго і по-дорослому / вже не відмити ці гасла / ці написи і криптограми / ось вони – міцні чоловічі руки зжовклі татуювання на міцних чоловічих торсах / лозунги боротьби сліди комунального блядства / іслам тополиний пух день конституції [5].

Головний герой творів збірки «Коли спаде спека» – сам автор, утілений в образі есеїстичного «я». Кожен твір оприявнює нову грань топосу його очищеної від бруду душі, закохану в приземлене, прозаїчне життя, але таке, в якому завжди можна побачити красу у повсякденності. На шпальтах чимало йдеться про обставини самозаглиблення, інтимні одкровлення, занурення у власне єство. Душа в розумінні митця – це відкритий простір, котрий може щомиті наповнюватися чимось новим: книгою, зустріччю, спогадом, творчим натхненням. У своїй концепції світобудови, що надто резонує, наприклад, з «Месопотамією», «Луганським щоденником» чи «Депеш мод», автор акцентує екзистенційне сприйняття буття, спеціально зупиняючись на небачених можливостях людини, її властивостях художньо саморозвиватися попри той факт, що живе вона у далекому від ідеального світі: «Липневе зависання поміж світлом і тінями дуже скоро мине, поступаючись місцем розміреності та заклопотаності останніх літніх днів, з їхнім передчуттям осені та ненав'язливою вересневою рутинною. Вже зовсім скоро все стане на свої місця, час зрушиться й посує в напрямку холодів, і ми повернемося до своїх міст, аби давати раду цим будинкам і вулицям, цим площам і подвір'ям, цій дивній химерній країні, в якій нам випало жити своїм життям і яка

нині прогривається сонцем, терпляче очікуючи, коли спаде спека» [4, с. 7].

Отож, збірка «Коли спаде спека» усе-таки більшою мірою про самого митця, про світ його душі, про його світогляд, про його власне життєозначення. Йдеться про рефлексію, що «включає підґрунтя думки в саму думку: вона – рефлексія з певного місця й часу, що має пріоритетом контекст думки й почуття в їх непочленованості на складники» [6, с. 255]. Інтимізація й ліризація – підґрунтя презентованих есеїв; автор настільки часто вживає займенник «я», що в окремих випадках складається враження про власну самозакоханість, однак більшою мірою йдеться усе-таки про відвертість і щирість, помережані з відкритістю авторської свідомості, що є природним для есею як дискурсивної практики («Я – людина сентиментальна», «Я важко сприймаю зміни в навколишніх кварталах», «Я теж маю одну історію про кінець світу», «Я знаю для чого. Для вдячності. Й для любові»). У цих творах автор дозволяє собі через створений образ ліричного «я» бути самим собою, знявши маску епатажника й маргінала, пародіювальника й перформера. Скажімо, І. Дзюба звернув увагу на штучність гри, шокування С. Жадана в його поетичній творчості, котра дуже часто «виглядає самоцінною, навмисною, навіть настирною, навіть із разючим несмаком» [3, с. 49]. Збірка есеїв «Коли спаде спека» знімає цю маску «перенасиченої брутальності» [3, с. 53] з письменника, відкриваючи його в новому ракурсі естетика з «чесною життєвою позицією». Тож саме тому так багато в цих есеях того, що називають особною територією митця: захоплення музикою; розмірковування про сутність особистого читання за сучасних обставин; обґрунтування ролі індивідуальних речей у світі «своєї» спатіальності, живого листування; певні інтимні одкровення, думки вголос, котрі привертають увагу читача підкресленою приватністю й глобальністю мислення водночас, як-от: «Мені бракує щоденного очікування кореспонденції, визирання за вікно в надії розгледіти в ранковому яскравому промінні чи вечірніх сутінках постать листоноші, що тягне на плечі торбу з листами. Мені бракує цього щемкого усвідомлення чиєсь фізичної присутності в один зі мною час і в одному зі мною просторі, відчуття включеності в спільні потоки існування, відчуття перебування на одній хвилі. Електронка цього всього не дає» [4, с. 31].

Навмисно зроблені письменником акценти на власному «я» передає й той факт, що він свідомо уникає точних найменувань часу й про-

стору будь-де. Твори практично позбавлені імен, прізвищ, назв, точних окреслень будь-чого, цитат, діалогів. Їх замінюють конструкції на кшталт «давня знайома», «дослідники історії», «все як завжди, все, як кожного року». Есеї являють собою суцільні монологи, лише зрідка перемежовані діалогічними вкрапленнями чи відтворенням бесіди, що мала місце перед цим або ж колись, без точних реплік, позицій, локацій. Автор надає перевагу особистісному відтворенню побаченого, сказаного, осмисленого. Тож здебільшого в текстах йдеться про час узагалі («час має здатність прискорюватись і уповільнюватись, завмирати й робити несподівані маневри»), простір узагалі (ранкове місто, натовп, книгарня, поштове відділення, школа тощо), людину взагалі (моя знайома, мій приятель, мій дядько, моя дівчина тощо), природу взагалі (дощ, сніг, туман, спека). Письменникові вдається писати про друзів, поетів, творчість, книгу силуетно, практично уникаючи їх називань, по-художньому вправно обходячи точні іменування й опредмечені узагальнення («поезія зазвичай починається з бажання змінити цей світ. І завершується, як правило, бажанням зробити все, як було раніше» [4, с. 89]). Цілком очевидно, що автор свідомо оминає зовнішню конкретику, аби зосередитися на власному «я», щоразу відкриваючи щось у ньому, зазвичай приховане від стороннього ока, осягаючи це «я» не через атрибути зоколишнього світу, а через перманентне самозаглиблення. Звернені назовні маркери буття лише допомагають йому в цьому, не більше. Автор сам акцентує на цьому у власних розмислах, наповнених ліризмом: «Ми є такими, якими нас зробило наше минуле, наше минуле є таким, яким ми хочемо його бачити. Наше життя складається зі спогадів та сподівань. Наша смерть складатиметься з пам'яті й любові» [4, с. 69].

Топос душі дозволяє С. Жадану-есеїстові відділити частину великого світу як свій спатіум, як самособоюнаповнення і як власне ототожнення й розпізнання митця. У збірці є есеї, практично кожен абзац яких починається займенником «я» у різних варіаціях («Культтовари», «Чому я не веду щоденник?», «Мертві й живі»). Напевно, у такий спосіб автор намагається підвищити ступінь суб'єктивності власних міркувань, адже він мало спирається на чинні факти свого чи ж то іншого життя, і більше довіряє особистим рефлексіям, природа яких, звісно, загалом суб'єктивна. Вочевидь, таку ж функцію виконують численні риторичні запитання та риторичні відречення – прийоми, за яких автор ставить до себе ж питання і

сам же на них відповідає. Вони самобутньо «оголюють» мислительний процес, створюючи топос душі; з іншого боку, ще більшою мірою привертають увагу реципієнта, який таким чином глибше долучається до авторської сутності, розчиняючись у ній, шляхом рефлексії чи спів-рефлексії. Слід також підкреслити, що автор уникає категоричності в умовиводах, надаючи перевагу конструкціям, які починаються вставними словами на означення невпевненості, неоднозначності з приводу будь-чого, що видає процесуальність, а не завершальність пошуків себе в есеї: «Можливо, це те саме розуміння»; «А може, просто щастить зустрічатися з дивовижними персонажами». Головне в текстах збірки – це проникнення в підсвідоме, оприявлене в текстах топосом душі, котре для митця дорівнює пізнанню суті буття. І, слід підкреслити, такі есеїстичні техніки тут стають продовженням пошуків С. Жадана-поета, явлені, наприклад, у його віршовому циклі «Цитатник». Скажімо, І. Дзюба, досліджуючи поезію цього циклу, звернув увагу на «неозначеність часопростору» у віршах цього об'єднання: «Це могло діятися де завгодно, коли завгодно, з ким завгодно. Це наше людське, часом усереднене. З усередненим болем і усередненою відповідальністю» [3, с. 24]. Такі ж тенденції спостерігаються і в есеях книги «Коли спаде спека», коли конкретику замінено всезагальністю, а приватне дорівнює космічному.

Натомість опис власних станів та міркування з приводу описаного – один із усталених есеїстичних прийомів С. Жадана. В одному есеї описів станів авторського «я» може бути декілька: часто йдеться про психологічні зміни, оновлення, осяяння тощо, наприклад, у творі «Важливі речі» (про предмети побуту, що вагомі для людини протягом життя і про зміну їх значення з часом) або ж про вміння ловити час і небезпеку прогавити щось дорогоцінне, значуще («Мертві й живі»). Часто есей закінчується помітним одкровенням-висновком, як-от: «З часом чимраз більше слів, якими ми освідчувались і присягались, відходить у минуле, лишаючись там назавжди. Підозрюю, одного разу їх не залишиться зовсім. Тоді ми померемо, оскільки нам буде про що говорити» [4, с. 81]. Топос душі митця створюється завдяки моноло-

гічному мовленню. Йдеться про монолог-міркування, якому властива синтаксична організація, що містить умовиводи, констатацію станів, передавання причиново-наслідкового зв'язку явищ. Відтак зустрічаються конструкції консеквентні, умовні, пояснювальні, допустові тощо. Ключова фігура монологу – «я-мислитель». Очевидно, насамперед про цей варіант утілення автора в есеї писав М. Епштейн: «В “я” – всі начала і всі кінці, але середина – це цілий світ, за допомогою якого «я» (наче важелем) підвищується над собою, вивільнюється від дорівнювання собі. Те “я”, до якого повертається есеїст, пройшовши через коло речей, уже не те, яким воно було в точці відправлення – непрозоре середовище предметності, крізь яку заломлюється “я”, створює необхідну перервність у його самовиявленні» [7].

Висновки і пропозиції. Отже, ліризація вираження думки постає дієвою практикою в письменницькому есеї. Такі твори цікаві відтворенням стану людської свідомості, інтонованого відчуттями, зображенням вольових імпульсів, позараціональних відчуттів і прагнень, художніми засобами їх змалювання. При цьому ліричне начало аж ніяк не руйнує жанрову і дискурсивну окресленість твору, а, навпаки, за допомогою композиційно-мовленневих чинників організації текстового матеріалу розширює його естетико-змістовні можливості, робить його читабельнішим. Есеїстичний текст із виразним есеїстичним началом характеризується використанням таких іманентних технік письма: емоційна настроєвість, асоціативність, ексцентричність, фрагментарність, синестетизм, індивідуальність, суб'єктивність, психологізм тощо. У ліричному есеї основний предмет авторського зображення – переживання в міркуванні, тоді як у прозовому творі, позначеному ліричними інтенціями, головним є відтворення самого цього переживання як дії чи процесу. Тут важливі безпосередність і миттєвість ліричного зображення, тоді як у ліричному есеї важливі безпосередність і миттєвість мисленнєвого осяяння через відчуття, внаслідок переживань, найчастіше – через цілий потік переживань. Переживання як народження думки – найважливіша ознака есею, природа якого лірична.

Список літератури:

1. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 752 с
2. Литературная энциклопедия терминов и понятий : сборник / под ред. А. Н. Николюкина. Москва : Интелвак, 2001. 1600 с.
3. Дзюба І. М. Чорний романтик Сергій Жадан. Київ : Либідь, 2017. 112 с.

4. Жадан С. Коли спаде спека. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2015. С. 3–96.
5. Жадан С. Іслам. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13032> (дата звернення: 28.07.2019).
6. Савчук В. В. Топологическая рефлексия. Москва : «Канон+» РООИ «Реабилитация», 2012. 416 с.
7. Эпштейн М. Н. Законы свободного жанра: эссеистика и эссеизм в культуре нового времени. Парадоксы новизны. Москва : Прогресс, 1987. URL: https://www.emory.edu/INTELNET/es_essayism.html (дата обращения: 07.08.2019).

Shevchenko T. M. LYRICAL INTENTIONS IN ESSAYS OF MODERN UKRAINIAN WRITERS

The article is devoted to the study of lyrical intentions in the writer's essay, which are relevant in modern Ukrainian literature. The subject of S. Zhadan's collection «When the heat drops» is analyzed in detail, in which the lyricization of the expression of thought becomes an effective practice. The named collection is about the artist himself, about the world of his soul, about his outlook, about his own meaning of life. It is a reflection that "incorporates the basis of thought into the thought itself." The author's strategy of lightness, transparency, and presentation of profound things in the book determines the lyrical nature of such essayism, which is not saturated with complex concepts, quotations, images of world culture, personalities, titles, concepts, but instead transmits thoughts as experiences, creating the effect of feeling and unity of thought. Outlining how the aspiring poet seeks new facets of the creative self, creates a new art of feelings and experiences, framed by essayistic practices. It is concluded that in the lyric essay, the main subject of the author's image is the experience of reasoning, whereas in the prose work, marked by lyrical intentions, the main thing is the reproduction of the experience itself as an action or process; such works are interesting in the reproduction of the state of human consciousness intoned by feelings, depictions of volitional impulses, extra-rational feelings and aspirations, artistic means of depicting them. Thus the lyrical beginning does not in any way destroy the genre and discursive definition of the work, but, on the contrary, by means of compositional and speech factors of the organization of textual material, it extends its aesthetically meaningful possibilities, makes it more readable. An essayistic text with a clear essayistic beginning is characterized by the use of such immanent writing techniques: emotional mood, associativity, excitability, fragmentation, synesthetism, individuality, subjectivity, psychologism, etc.

Key words: *essay, lyricization, lyrical intent, reflection, collection, meditation.*